

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU NAUKI I TECHNIKI

z dnia 20 lipca 1967 r.

w sprawie jednostek wiodących w zakresie prac naukowo-badawczych.

Na podstawie § 1 ust. 3 pkt 4 i 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 1963 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Komitetu Nauki i Techniki oraz zasad współdziałania z Komisją Planowania przy Radzie Ministrów, Polską Akademią Nauk i ministrami (kierownikami urzędów centralnych) (Dz. U. Nr 28, poz. 171) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Dla koordynacji prac nad rozwiązaniem ważnego dla gospodarki narodowej problemu naukowo-badawczego, w którego realizacji konieczne jest współdziałanie dwóch lub więcej jednostek organizacyjnych — wyznacza się jednostkę wiodącą.

2. Jednostkę wiodącą wyznacza się w zasadzie dla problemu naukowo-badawczego, którego pełny cykl realizacji można określić w czasie (problem zamknięty). Jednostkę wiodącą można również wyznaczyć dla problemu o charakterze ciągłym (problem otwarty), pod warunkiem ustalenia tematów przewidzianych do rozwiązania w ramach tego problemu w okresie co najmniej pięcioletnim.

3. Jeżeli w rozwiązywaniu problemu naukowo-badawczego bierze udział duża liczba jednostek, dla wyodrębnionych części problemów lub poszczególnych złożonych tematów można wyznaczyć jednostki wiodące II stopnia.

4. Działalność jednostek wiodących II stopnia w zakresie oznaczonym w ust. 2 jest koordynowana przez jednostki wiodące. Jednostki wiodące II stopnia w stosunkach z jed-

nostką wiodącą są jednostkami współpracującymi, natomiast w stosunkach ze współpracującymi z nimi jednostkami pełnią funkcję jednostek wiodących.

§ 2. 1. Jednostkę wiodącą wyznacza się spośród placówek naukowych Polskiej Akademii Nauk, instytutów naukowo-badawczych, centralnych biur konstrukcyjnych, technologicznych biur projektów, placówek szkół wyższych lub innych jednostek współpracujących w rozwiązaniu określonego problemu naukowo-badawczego.

2. Jednostką wiodącą może być wyznaczone zjednoczenie lub w uzasadnionych wypadkach przedsiębiorstwo, jeżeli posiada ono odpowiedni potencjał badawczy albo konstrukcyjno-badawczy, a zwłaszcza jeżeli rozwiązanie problemu naukowo-badawczego sprowadza się w dużej mierze do sprawdzenia w skali technicznej rezultatów badań i założeń. Jest to szczególnie celowe wówczas, gdy dana jednostka jako przyszły użytkownik uzależnia plany przyszłej lub zasadniczej modernizacji istniejącej produkcji od terminowego rozwiązania ważnego problemu badawczego.

3. Przy wyznaczeniu jednostki wiodącej należy brać pod uwagę przewidywany udział danej jednostki w rozwiązywaniu określonego problemu naukowo-badawczego, profil i zakres jej działania, potencjał badawczy, przygotowanie naukowo-techniczne, autorytet naukowy oraz posiadanie przez taką jednostkę warunków do wykonywania czynności koordynacyjnych. Dotyczy to również zjednoczeń, które — jak np. Zjednoczenie Przemysłu Okrętowego — posiadają warunki

do kompleksowego koordynowania realizacji prac badawczych i rozwojowych, wykonywanych przez różne placówki i organizacje.

4. Wyznaczenie jednostek wiodących (jednostek wiodących II stopnia) powinna poprzedzać w miarę potrzeby analiza i opinia rad naukowych lub równorzędnych organów opiniodawczych działających przy ministerstwach (urzędach centralnych) oraz w wypadku problemów przewidzianych do wprowadzenia do narodowego planu gospodarczego — odpowiednich komisji głównych (zespołów problemowych) Komitetu Nauki i Techniki.

§ 3. 1. Jednostki wiodące dla rozwiązywania problemów naukowo-badawczych wyznaczają:

- 1) przewidzianych do wprowadzenia do 5-letniego planu rozwoju gospodarki narodowej, w części dotyczącej prac naukowo-badawczych w dziedzinie przygotowania i wprowadzenia nowej techniki — Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki w porozumieniu z ministrem nadzorującym określoną jednostkę,
- 2) w zakresie prac podstawowych, teoretycznych i doświadczalnych w dziedzinie nauk matematyczno-przyrodniczych i społecznych, przewidzianych do wprowadzenia do 5-letniego planu rozwoju gospodarki narodowej — Sekretarz Naukowy Polskiej Akademii Nauk w porozumieniu z ministrem nadzorującym określoną jednostkę oraz w uzgodnieniu z Przewodniczącym Komitetu Nauki i Techniki,
- 3) przewidzianych do wprowadzenia do planu resortowego i problemów międzybranżowych — właściwi ministrowie, którzy wyznaczają również jednostki wiodące II stopnia,
- 4) realizowanych przez jednostki objęte porozumieniem branżowym — dyrektorzy zjednoczeń wiodących,
- 5) realizowanych przez jednostki podległe jednemu zjednoczeniu — dyrektorzy zjednoczeń.

2. Jeżeli w realizacji problemu naukowo-badawczego, określonego w ust. 1 pkt 3, biorą udział jednostki podległe różnym ministrom, wyznaczenie jednostki wiodącej następuje w drodze wzajemnego uzgodnienia zainteresowanych ministrów.

§ 4. 1. Jednostki wiodące dla poszczególnych problemów naukowo-badawczych są wyznaczane wstępnie w wyciecznych do opracowania 5-letniego planu rozwoju gospodarki narodowej, w części dotyczącej rozwoju nauki i techniki.

2. Ostateczne wyznaczenie jednostek wiodących następuje w 5-letnich planach rozwoju nauki i techniki przez zatwierdzenie planów.

3. Jednostki wiodące wyznaczone są na czas od wprowadzenia problemu naukowo-badawczego do planu rozwoju nauki i techniki do całkowitego zakończenia prac, przyjęcia sprawozdania z ich wykonania oraz wprowadzenia ich wyników do praktyki gospodarczej (w wypadku badań podstawowych, teoretycznych i doświadczalnych w dziedzinie nauk matematyczno-przyrodniczych i społecznych — do zakończenia założonego końcowego etapu badań).

4. Konieczne zmiany (lub uzupełnienia) wyznaczonych jednostek wiodących mogą nastąpić w okresowych (dwuletnich) planach naukowo-badawczych lub w trybie zmian planu; zmian (uzupełnień) dokonuje się w trybie i przez organy przewidziane do wyznaczania jednostek wiodących.

§ 5. 1. Do zadań jednostki wiodącej w szczególności należy:

- 1) opracowanie wspólnie z jednostkami współpracującymi kompleksowego programu rozwiązania określonego problemu naukowo-badawczego, obejmującego zakresy prac wszystkich jednostek współpracujących, stanowiącego podstawę do wprowadzenia problemu do projektu planu rozwoju nauki i techniki, oraz ustalenie zasad realizacji prac objętych problemem (§ 8 ust. 1);
- 2) określenie i uzgodnienie z jednostkami współpracującymi etapów realizacji problemu naukowo-badawczego, sposobów oceny wyników oraz inicjowanie i uzgadnianie koniecznych zmian, występowanie z wnioskami do jednostek nadrzędnych w razie konieczności powzięcia decyzji merytorycznych i finansowych po wykonaniu poszczególnych etapów;
- 3) zorganizowanie wykonania prac objętych problemem naukowo-badawczym, zsynchronizowanie realizacji poszczególnych tematów w ramach problemu oraz terminów zakończenia prac wykonywanych przez jednostki współpracujące;
- 4) opracowanie zbiorczych kosztów realizacji problemu naukowo-badawczego na podstawie analizy wniosków zgłoszonych przez jednostki współpracujące oraz kontrola stopnia i prawidłowości wykorzystania środków;
- 5) opracowanie danych i wniosków co do sposobów i rozmiarów wprowadzenia wyników prac do praktyki, określanie efektów przewidzianych do uzyskania w wyniku wprowadzenia rezultatów do praktyki, opracowanie wniosków co do ochrony patentowej wyników, współdziałanie i koordynacja działalności wdrożeniowej, zapewnienie nadzoru autorskiego pracowników naukowo-technicznych, konstruktorów i projektantów oraz opracowanie sprawozdania i oceny z przebiegu wdrożenia;
- 6) troska o wysoki naukowy, techniczny i ekonomiczny poziom wykonania wszystkich prac, prowadzących do realizacji problemu naukowo-badawczego lub tematu, między innymi przez organizowanie narad lub konferencji naukowych dla pomocy w rozwiązywaniu zadań oraz oceny uzyskanych rezultatów;
- 7) przekazywanie zainteresowanym jednostkom nadrzędnym informacji o przebiegu prac objętych problemem naukowo-badawczym.

2. Dla problemów naukowo-badawczych realizowanych w ramach współpracy krajów członków Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, w których realizacji Polska jest krajem wiodącym, zadania jednostek wiodących określone w ust. 1 mogą być odpowiednio uzupełniane i dostosowywane.

§ 6. Dla realizacji zadań określonych w § 5 jednostka wiodąca w porozumieniu z jednostkami współpracującymi:

- 1) ustala szczegółowe zadania, zgodnie z kompleksowym programem rozwiązania problemu naukowo-badawczego (§ 5 ust. 1 pkt 1), zawiera odpowiednie porozumienia i umowy,
- 2) analizuje pracochłonność, koszty i zapotrzebowanie aparatury niezbędnej do rozwiązania problemu naukowo-badawczego i występuje z wnioskami w tym zakresie do jednostek nadrzędnych o objęcie tych potrzeb planami odpowiednich jednostek,
- 3) występuje z wnioskami do właściwych jednostek nadrzędnych w sprawie ustalenia jednostek współpracujących w rozwiązaniu problemu naukowo-badawczego lub

jego części i ewentualnie wyznaczenia jednostek wiodących II stopnia,

- 4) sprawdza okresowo przebieg realizacji prac w ramach ustalonego harmonogramu,
- 5) opiniuje wnioski w sprawie premiowania i nagradzania pracowników jednostek współpracujących, którzy brali udział w realizacji problemu naukowo-badawczego, oraz ma prawo zgłaszać takie wnioski.

§ 7. Jednostki współpracujące zobowiązane są do współdziałania z jednostką wiodącą w pracach nad rozwiązaniem problemu naukowo-badawczego, a w szczególności do:

- 1) współudziału w opracowaniu kompleksowego programu rozwiązania problemu naukowo-badawczego;
- 2) zapewnienia terminowej i zgodnej z założeniami realizacji przypadających im zadań;
- 3) operatywnego informowania o przebiegu realizacji zadań, umożliwienia przeprowadzania oceny przebiegu prac na miejscu oraz współudziału w opracowywaniu zbiorczych sprawozdań, określonych odrębnymi przepisami;
- 4) ustalenia wspólnie z jednostką wiodącą sposobu finansowania prac przez nie wykonywanych.

§ 8. 1. Realizacja prac objętych problemem naukowo-badawczym może być organizowana w sposób następujący:

- 1) przez podział prac objętych problemem naukowo-badawczym między poszczególne zainteresowane jednostki (wiodące i współpracujące) przy założeniu, że każda z zainteresowanych jednostek zapewnia pełną i terminową realizację zadań wynikających z planu, bądź
- 2) przez powołanie do realizacji całości prac objętych problemem naukowo-badawczym lub jego części zespołu (grupy) problemowego, złożonego ze specjalistów, wyznaczonych przez zainteresowane jednostki (wiodące i współpracujące), wyposażonego w konieczne środki i aparaturę, bądź
- 3) przez łączne zastosowanie zasad określonych w pkt 1 i 2.

2. Określenie zasady realizacji prac objętych problemem naukowo-badawczym następuje w formie pisemnego porozumienia zainteresowanych jednostek (wiodącej i współpracujących), stanowiącego integralną część programu rozwiązania problemu (§ 5 ust. 1 pkt 1).

3. Koszty związane z organizacją i koordynacją prac objętych problemem naukowo-badawczym zalicza się do kosztów realizacji problemu. Zakres, sposób uczestnictwa i udział poszczególnych jednostek współpracujących w pokryciu tych kosztów ustala się w porozumieniu, o którym mowa w ust. 2.

4. Porozumienie nosi charakter umowy, która może być poparta odpowiednimi ustaleniami dotyczącymi zobowiązań i uprawnień stron oraz kontroli wykorzystania przekazywanych środków, a także — w określonych wypadkach — kar umownych, zwrotu nie wykorzystanych środków itp.

§ 9. 1. W razie przyjęcia przy realizacji prac objętych problemem naukowo-badawczym sposobu określonego w § 8 ust. 1 pkt 1, dla koordynacji tych prac porozumienie, o którym mowa w § 8 ust. 2, może przewidywać powołanie zespołów koordynacyjnych.

2. Zespoły koordynacyjne, o których mowa w ust. 1, działają jako organy doradcze, w szczególności w zakresie

ustalania programu prac oraz oceny i opiniowania z punktu widzenia naukowego i technicznego zagadnień związanych z realizacją prac objętych problemem naukowo-badawczym.

3. W skład zespołu koordynacyjnego wchodzi specjaliści spośród pracowników jednostki wiodącej i jednostek współpracujących. W wypadkach uzasadnionych mogą być zapraszani do udziału w pracach zespołu koordynacyjnego naukowcy i specjaliści zatrudnieni w innych jednostkach.

4. Przewodniczącym zespołu koordynacyjnego wyznacza kierownik jednostki wiodącej.

§ 10. 1. W razie przyjęcia przy realizacji prac objętych problemem naukowo-badawczym sposobu określonego w § 8 ust. 1 pkt 2, w porozumieniu, o którym mowa w § 8 ust. 2, należy określić w szczególności:

- 1) skład osobowy zespołu,
- 2) świadczenia zainteresowanych jednostek na rzecz tworzonego zespołu,
- 3) zadania zespołu,
- 4) okres i zasady działalności zespołu.

2. Zespół problemowy może działać w ramach zainteresowanych jednostek współpracujących na zasadach wyodrębnionych stanowisk naukowo-badawczych lub też w ramach jednostki wiodącej na zasadach wyodrębnionej komórki organizacyjnej, podległej bezpośrednio kierownikowi tej jednostki.

3. Kierownika zespołu problemowego powołuje organ wyznaczający jednostkę wiodącą (§ 3) na wniosek kierownika jednostki wiodącej.

4. W sprawach nie uregulowanych niniejszym zarządzeniem w odniesieniu do zespołów problemowych mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 23 zarządzenia Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki z dnia 30 października 1963 r. w sprawie ramowych wytycznych dotyczących warunków tworzenia instytutów naukowo-badawczych, zakresu działania ich organów, struktury organizacyjnej i organizacji pracy (Monitor Polski z 1963 r. Nr 86, poz. 416 oraz z 1964 r. Nr 44, poz. 211).

§ 11. 1. W zależności od ustalonego sposobu realizacji prac objętych problemem naukowo-badawczym w porozumieniu, o którym mowa w § 8 ust. 2, ustala się zakres uprawnień jednostki wiodącej co do finansowania prac objętych problemem, przy czym może być stosowana jedna z następujących zasad:

- 1) powierzenie finansowania prac objętych problemem naukowo-badawczym jednostce wiodącej przez:
 - a) zapewnienie w planach jednostki wiodącej środków na sfinansowanie pełnego zakresu prac realizowanych przez jednostki współpracujące,
 - b) zawarcie z jednostką wiodącą umowy na zakres prac, o których mowa pod lit. a);
- 2) powierzenie finansowania poszczególnych tematów, etapów lub zakresów prac objętych problemem naukowo-badawczym każdej z zainteresowanych jednostek (wiodącej i współpracujących) przez:
 - a) zapewnienie w planach zainteresowanych jednostek (wiodącej i współpracujących) środków na sfinansowanie prac wykonywanych przez nie we własnym zakresie,
 - b) zawarcie z jednostkami (wiodącą i współpracującymi)

mi) umów jednostkowych o realizację poszczególnych tematów, etapów bądź zakresów prac przez nie wykonywanych.

2. Umowy o realizację pełnego zakresu prac objętych problemem naukowo-badawczym (ust. 1 pkt 1 lit. b) lub jednostkowe (ust. 1 pkt 2 lit. b) zawierają dysponenci środków finansowych, tj. ministerstwa, zjednoczenia lub przedsiębiorstwa, które będą wdrażać wyniki prac objętych umową do praktyki gospodarczej na zasadach określonych odrębnymi przepisami.

3. W razie powierzenia jednostce wiodącej finansowania całości prac objętych problemem (ust. 1 pkt 1), zawiera ona z każdą jednostką współpracującą umowy na odpowiednie zakresy prac wykonywane przez te jednostki.

4. Jednostkom wiodącym i współpracującym, będącym jednostkami budżetowymi, należy zapewnić środki na finansowanie wykonywanych i koordynowanych przez nie prac (ust. 1 pkt 2 lit. a).

§ 12. 1. Zadania jednostek wiodących, wyznaczonych w trybie § 3 ust. 1 pkt 2, mogą być przez Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk uzupełniane i dostosowywane do charakteru, specyfiki i organizacji badań podstawowych, teoretycznych i doświadczalnych w dziedzinie nauk matematyczno-przyrodniczych i społecznych.

2. W uzasadnionych wypadkach zadania jednostek wiodących, o których mowa w ust. 1, mogą być powierzone organom kolegialnym, których funkcje oraz zasady powoływania i działania określa Sekretarz Naukowy Polskiej Akademii Nauk.

§ 13. 1. Sprawy sporne dotyczące współdziałania jednostki wiodącej i współpracującej w realizacji problemu naukowo-badawczego (z wyjątkiem sporów w zakresie rozstrzygnięć majątkowych) rozstrzygają zainteresowani ministrowie.

2. W razie rozbieżności stanowisk między zainteresowanymi ministrami decyzje podejmuje Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki.

§ 14. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o ministrach, należy przez to rozumieć również kierowników urzędów centralnych i Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk.

§ 15. Traci moc zarządzenie Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki z dnia 25 czerwca 1964 r. w sprawie jednostek wiodących w planowaniu i realizacji prac naukowo-badawczych (Monitor Polski Nr 44, poz. 211).

§ 16. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki: E. Szyr
Wiceprezes Rady Ministrów